

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Кафедра фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри
фахових методик та інноваційних
технологій у початковій школі

« 28 » серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НПП2.2.07 МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

«СУСПІЛЬСТВОЗНАВСТВО»

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність 013 Початкова освіта

(шифр і назва напрямку підготовки/спеціальності)

Освітньо-професійна програма: Початкова освіта

(назва освітньої програми)

Факультет/інститут початкової освіти

(назва факультету/інституту)

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «Методика навчання освітньої галузі «Суспільствознавство»»
для студентів
спеціальності 013 Початкова освіта

Розробник: Кравчук Оксана Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі

Протокол № 1 від «28» серпня 2019 року

Завідувач кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі

(підпис)

(Комар О. А.)
(прізвище та ініціали)

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії факультету початкової освіти

Протокол № 1 від «30» серпня 2019 року

Голова науково-методичної комісії факультету початкової освіти

(підпис)

(Ящук О. М.)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>01 Освіта</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність <u>013 Початкова освіта</u> (шифр і назва)	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		-	1-й – 2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____		Семестр	
(назва)		-	2-й – 3-й
Загальна кількість годин – 90		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента –	Освітній ступінь: <u>магістр</u>	-	4 год.
		Семінарські	
		-	6 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		-	80 год.
		Індивідуальні завдання:	
-	-		
Вид контролю:			
-	залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання –

для заочної форми навчання – 11/89

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета:

- підготувати висококваліфікованих учителів початкової школи та впроваджувати нові форми навчання: особистісно зорієнтоване навчання і виховання, розвивальне навчання, організацію групової навчальної діяльності школярів, інформаційні технології навчання (комп'ютеризація).

- розробити зміст кожного компонента методичної системи, умови їх реалізації з урахуванням навчальної дисципліни (суспільствознавчий напрям) та вікових особливостей молодших школярів; вивчити й розробити найефективнішу технологію управління процесом навчання молодших школярів на уроках громадянської освіти.

Завдання:

- методичні: забезпечити освітні, розвивальні та виховні аспекти суспільствознавчих змістових ліній освітньої галузі «Суспільствознавство», що передбачена Державним стандартом початкової освіти.

- пізнавальні: вивчити зміст навчального предмету, що реалізується в програмах і підручниках з курсу громадянська освіта; подати методичку формування суспільствознавчих понять в молодших школярів на уроках з курсу громадянської освіти.

- практичні: визначити форми організації (стандартні та нетрадиційні) процесу вивчення курсу громадянської освіти; розробити нові технології (нововведення) впровадження в навчально-виховний процес; розробити системи підготовки майбутнього вчителя до організації та керування процесом навчання на уроках з громадянської освіти.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у результаті вивчення курсу студент оволодіває такими компетентностями:

ЗК 1 – здатність діяти соціально відповідально та свідомо. Виявляти національну й особистісну гідність, громадянську свідомість та активність, дбати про розвиток, функціонування та безпеку громадянського суспільства.

ЗК 2 – цінування та повага різноманітності та мультикультурності. Здійснювати професійну діяльність за принципами толерантності, безоціночності іншої особистості, мирного співіснування суб'єктів діяльності.

ФК 3 – методична. Здатність здійснювати методичний супровід освітньої діяльності в початковій школі; доцільно використовувати у освітньому процесі науково обґрунтовані, традиційні та інноваційні методи, прийоми, засоби навчання/виховання.

ФК 7 – здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. Здійснювати контроль/самоконтроль процесу та оцінювання/самооцінювання результатів діяльності з метою забезпечення їхньої якості.

ФК 8 – здатність до критичного мислення, аналізу та синтезу. Аналізувати та критично осмислювати інформацію для вирішення науково-дослідних і практичних завдань у закладах початкової освіти.

ФК 9 – здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Виконувати спеціальні академічні завдання у відповідності до навчальної дисципліни.

Очікувані результати навчання:

ПРН 2. Знати законодавство України та міжнародні нормативно-правові документи з питань охорони навколишнього середовища, функціонування та розвитку громадянського суспільства; нормативно-правові документи, що регламентують діяльність загальноосвітніх шкіл/позашкільних закладів.

ПРН 3. Знати вікові особливості дітей молодшого шкільного віку, засоби підтримки й відновлення їхньої розумової та фізичної працездатності.

ПРН 4. Відбирати, аналізувати, критично осмислювати, оцінювати навчальний

матеріал/результати наукових досліджень; творчо застосовувати навчальний матеріал/впроваджувати результати наукових досліджень у практиці(ку) освітньої діяльності навчальних закладів.

ПРН 6. Будувати та практично застосовувати логічно завершену педагогічну систему як сукупність взаємозв'язаних структурних компонентів (мета, зміст, методи, засоби і форми) освітнього процесу щодо реалізації завдань освітньої галузі/виховання.

ПРН 11. Володіти когнітивно-творчими якостями: інтелектуальною активністю, гнучкістю й оригінальністю мислення, інтуїцією, критичністю тощо.

ПРН 12. Аналізувати та оцінювати соціальні та політичні явища й процеси, причини та наслідки кризових явищ в суспільстві; визначати тенденції політичного розвитку сучасного українського суспільства, місце і роль людини у політичних процесах тощо.

ПРН 14. Застосовувати наукові знання та практичні уміння й навички, що складають теоретичну й діяльну основи навчальної дисципліни, для розв'язання задач, які належать до певного кола означеної дисципліни або мультидисциплінарних контекстів.

ПРН 23. Бути наполегливим у вирішенні професійних завдань та взятих зобов'язань, нести соціальну, етичну відповідальність за внесок/результати професійної діяльності.

ПРН 24. Здійснювати рефлексію власної професійної діяльності; володіти навичками самоорганізації, саморозвитку з метою підвищення рівня педагогічної майстерності.

3. Мова навчання:

Мова навчання: українська

4. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретичні основи вивчення навчальна дисципліна методика навчання освітньої галузі «Суспільствознавство».

Тема 1. Предмет і завдання навчальної дисципліни методика навчання освітньої галузі «Суспільствознавство»

Предмет навчальної дисципліни методика навчання освітньої галузі «Суспільствознавство». Завдання навчальної дисципліни методика навчання освітньої галузі «Суспільствознавство». Методи дослідження даної науки. Зв'язок з іншими предметами. Основні принципи освітньої галузі «Суспільствознавство».

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 .Методика формування суспільствознавчих понять в молодших школярів при вивченні освітньої галузі «Суспільствознавство»

Тема 1. Методика формування громадянських якостей молодших школярів при вивченні освітньої галузі «Суспільствознавство»

Суть і особливості громадянського виховання в початковій школі.

Методи та форми формування громадянських почуттів в молодших школярів при вивченні освітньої галузі «Суспільствознавство». Методика формування громадянських почуттів в молодших школярів на уроках громадянської освіти.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні основи вивчення навчальна дисципліна методика навчання освітньої галузі «Суспільствознавство»</i>												
Тема 1. Предмет і завдання навчальної дисципліни методика навчання освітньої галузі «Суспільствознавство»	-	-	-	-	-	-	40	2	2	-	-	36
Разом за змістовим модулем 1	-	-	-	-	-	-	40	2	2	-	-	36
<i>Змістовий модуль 2. Методика формування суспільствознавчих понять в молодших школярів при вивченні освітньої галузі «Суспільствознавство»</i>												
Тема 1. Методика формування громадянських якостей молодших школярів при вивченні освітньої галузі «Суспільствознавство»	-	-	-	-	-	-	50	2	4	-	-	44
Разом за змістовим модулем 2	-	-	-	-	-	-	50	2	4	-	-	44
Усього годин	-	-	-	-	-	-	90	4	6	-	-	80
Модуль 2												
ІНДЗ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	-	-	-	-	-	-	90	4	6	-	-	80

6. Теми семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
		заочна
1.	Предмет і завдання навчальної дисципліни методика навчання освітньої галузі «Суспільствознавство»	2
2.	Методика формування громадянських якостей молодших школярів при вивченні освітньої галузі «Суспільствознавство»	4
Усього		6

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
		заочна
1.	Предмет і завдання навчальної дисципліни «Суспільствознавство»	10
2.	Особливості побудови програми освітньої галузі «Суспільствознавство»	14
3.	Методика формування громадянських якостей молодших школярів при вивченні освітньої галузі «Суспільствознавство»	18
4.	Методика формування суспільствознавчих понять в молодших школярів при вивченні розділу «Культура» на уроках з громадянської освіти	18
5.	Типи уроків	20
Разом		80

8. Індивідуальні завдання

1.Скласти словник суспільствознавчих понять, що формуються в молодших школярів при вивченні освітньої галузі «Суспільствознавство».

2.Ознайомитися з основними розділами програми та на основі діючих програм (автори програми за вибором студента) розробити орієнтовне календарне планування з громадянської освіти – суспільствознавчий напрям для 3-4 класу.

3.Підібрати методичний матеріал до вивчення теми «Твоя сім'я» (клас за вибором студента).

4.Підібрати методичний матеріал до вивчення теми «Культурна спадщина народу України» (Софійський собор, Софіївка – «Уманське диво»; підготувати розповідь, розробити кросворди).

5.Підібрати методичний матеріал до вивчення теми «Славетні українці» (Ярослав Мудрий, Григорій Сковорода, Тарас Шевченко, Леся Українка та інші; розробити кросворди, ребуси).

6.Підібрати методичний матеріал до вивчення теми «Символи та символіку України» (підготувати розповідь, підібрати інформацію про герб, прапор, гімн; розробити кросворди).

Підібрати методичний матеріал до вивчення теми «Свята України» (свято Різдва Христового, Великодня, День Конституції, День Незалежності, веснянки; розробити кросворди, ребуси)

9. Методи навчання

Словесні (розповідь, бесіда, лекція тощо), наочні (ілюстрація, демонстрація тощо), практичні методи, репродуктивний метод, частково-пошуковий метод, проблемний метод, самостійна робота студентів, проведення лабораторних дослідів, інтерактивні методи навчання, презентації, рольові ігри, дидактичні ігри, банки візуального супроводу освітнього процесу, складання структурно-логічних схем тощо.

10. Методи контролю

Усне опитування, письмовий експрес-контроль, письмове тестування, комп'ютерне тестування, захист ІНДЗ, перевірка виконання самостійної роботи, розробка та проведення уроків/окремих фрагментів уроків, розробка та проведення виховних заходів, вирішення проблемних задач, підготовка презентації, сценарування проблем, моделювання ситуації, підготовка повідомлення/виступу, самооцінювання, взаємооцінювання, залік.

11. Критерії оцінювання

✓ Низький рівень (1-15 балів). Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Студент відтворює основний навчальний матеріал, здатний виконувати завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.

✓ Середній рівень (16-24 балів). Студент знає істотні ознаки понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями, вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована.

✓ Високий рівень (25-30 балів). Студент здатний самостійно здійснювати основні види навчальної діяльності. Знання студента є глибокими, міцними, узагальненими; студент вміє застосовувати знання творчо, його навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота				Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		
Т 1	МК	Т 1	МК	100
30	20	30	20	

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90–100	відмінно	зараховано
82–89	добре	
75–81		
69–74	задовільно	
60–68		
35–59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1–34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Конспекти лекцій, методичні розробки до проведення практичних занять, навчальні посібники та підручники, нормативні документи, методичні рекомендації.

14. Рекомендована література

Основна

1. Вілков В.Ю., Салтовський О.І. Людина і світ : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 352 с.
2. Г.Н.Климко, В.П.Нестеренко Основи економічної теорії : навч. посіб. Київ, 1994.
3. Філософський енциклопедичний словник. Київ : Абрис, 2002. 533 с.
4. Філософський словник соціальних термінів. Харків, 2002. 672 с.
5. Гудінг Д., Леннокс Д. Світогляд. Для чого ми живемо і яке наше місце у світі. Київ : УБТ, 2003. – 416 с.
6. Лабащук О. Я і Україна. Громадянська освіта. Навчальний посібник для 3 класу : навч. посіб. Тернопіль, 2004. 80 с.
7. Лабащук О. Я і Україна. Я і суспільство. Навчальний посібник для 4 класу класу : навч. посіб. Тернопіль, 2004. 72 с.
8. Бібік Н.М. Зростаємо громадянами. Розповідь про Конституцію України : навч. посіб. Київ : Веселка, 2000. 87 с.
9. Програми для середньої загальноосвітньої школи 1-2 кл. Київ : Поч. шк., 2001. 175-200 с.
10. Програми для середньої загальноосвітньої школи 3-4 кл. Київ : Поч. шк., 2003 170-207 с.
11. Боришевський М. Про виховання особистості. Київ : Почат. шк., 1998. №9. 11-15 с.
12. Будна Н.О., Гемзюк О.Р., Майхрук М.І., Тітченко О.М. Я і Україна. Уроки природознавства. 3 клас : навч. посіб. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. 112 с.
13. Волошина В.В. Розвиток пізнавальних інтересів. Київ, 2003. 50 с.
14. Діптан Н.В., Хитяєва Л.П. Я і Україна (Громадянська освіта. Природознавство) 3 клас: Плани-конспекти уроків. Харків : Ранок, 2004. 320 с.
15. Коваль Н.С. Готуємося до уроків природознавства. 3 (2) кл. класу : навч. посіб. Тернопіль, 2000. 122 с.
16. Коренева І.М. Розвиток спостережливості молодших школярів у процесі вивчення природничого матеріалу. Київ, 2003. 20 с.
17. Куценко Н.Я., Майхрук М.І., Походжай Н.Я. Я і Україна. Навколишній світ і я. 1 клас : Посібник для вчителя. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. 112 с.
18. Майхрук М.І., Митохір Н.Б., Янусь С.В. Я і Україна. Навколишній світ і я. 2 клас: Посібник для вчителів. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. 248 с.

Допоміжна

- 1.Пушкарьова Т.О. Вчимося спілкуватися. 1 клас. (Навколишній світ. «Росток». Комплексна програма розвитку дітей). Суми : Козацький вал, 2000. 62 с.
- 2.Тагліна О.В., Іванова Г.Ж. Я і Україна. Навколишній світ. Методичний посібник до підручника для 1 класу. Харків : Ранок, 2003. 176 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського www.dnpb.gov.ua/
3. Бібліотека українських підручників <http://pidruchniki.ws/>